

Експертний висновок
Міністерства фінансів України до законопроекту
згідно зі статтею 27 Бюджетного кодексу України

1. Назва законопроекту

Проект Закону України «Про особливості приватизації єдиного майнового комплексу Харківського державного авіаційного виробничого підприємства», внесений на розгляд Верховної Ради України народними депутатами України Копитіним І. В. та іншими (реєстр. № 5799 від 19.07.2021).

2. Завдання законопроекту

Законопроектом визначаються особливості приватизації Харківського державного авіаційного виробничого підприємства (далі – ХДАВП), списання заборгованості ХДАВП та передачі в оренду майна та земельних ділянок, що не включаються до складу об'єкта приватизації.

Водночас відповідно до статті 9 законопроекту до приватизації єдиного майнового комплексу ХДАВП застосовуються положення законодавства, що регулюють приватизацію об'єктів малої приватизації.

Відповідно до пояснювальної записки до законопроекту процес приватизації ХДАВП відбуватиметься у 5 етапів.

Перший етап передбачає вирішення питань заборгованості ХДАВП, а саме списання такої заборгованості:

- за облігаціями, випущеними Харківським державним авіаційним орденів Жовтневої Революції і Трудового Червоного Прапора виробничим підприємством у 2009 році під державні гарантії, правонаступником якого виступає ХДАВП;

- зі сплати податків і зборів;

- зі сплати заборгованості перед фондами соціального страхування: збору на обов'язкове державне пенсійне страхування; внесків на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та пенсійне страхування; єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування; з відшкодування пільгових пенсій та наукових пенсій;

- зі сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування;

- за послуги з постачання теплової енергії (централізованого опалення), транспортування теплової енергії, яка обліковувалася станом на 31.12.2021 і не сплачена станом на дату набрання чинності цим Законом;

- за природний газ, послуги з постачання природного газу, послуги з транспортування природного газу, послуги з розподілу природного газу, яка обліковувалася станом на 31.12.2021 і не сплачена станом на дату набрання чинності цим Законом;

- за електричну енергію, за послуги з постачання електричної енергії, постачання електричної енергії за регульованим тарифом та нерегульованим тарифом, послуги з передачі електричної енергії, послуги з розподілу

ДОКУМЕНТ СЕД Мінфін АСКОД

Сертифікат 58E2D9E7F900307B040000021BE2F00202B8700

Підписувач Кава Олександр Степанович

Дійсний з 13.08.2020 0:00:00 по 12.08.2022 23:59:59

Міністерство фінансів України

06050-02-3/24908 від 09.08.2021

електричної енергії, яка виникла станом на 31.12.2021 і не сплачена станом на дату набрання чинності цим Законом;

- за надані послуги з постачання гарячої води, централізованого водопостачання, централізованого водовідведення, яка виникла станом на 31.12.2021 і не сплачена станом на дату набрання чинності цим Законом;

- перед усіма підприємствами, установами, організаціями державної форми власності, у тому числі господарськими товариствами, 100 % часток (акцій) яких належать державі, а також перед державними банками та державними фінансовими установами.

Законопроектом також передбачено, що не допускається примусове виконання рішень щодо стягнення заборгованості з ХДАВП на користь юридичної особи держави-агресора та/або держави-окупанта або юридичної особи з іноземними інвестиціями чи іноземного підприємства держави-агресора та/або держави-окупанта.

Крім того, законопроектом пропонується встановити мораторій, що починає діяти з дати прийняття рішення Фондом державного майна України про приватизацію ХДАВП і діє до моменту завершення приватизації. Рішення про приватизацію ХДАВП є також підставою для зупинення вчинення виконавчих дій щодо стягнення з нього майна та коштів.

Другий етап передбачає передачу ХДАВП до сфери управління Фонду державного майна України як органу приватизації (стаття 8 законопроекту).

Уряд України приймає рішення про передачу ХДАВП до сфери управління органу приватизації. Передача зазначеного державного підприємства оформляється актом приймання-передачі підприємства між уповноваженим органом управління, зі сфери управління якого передається державне підприємство, та органом приватизації.

Третій етап включає проведення власне приватизації ХДАВП.

Відповідно до статті 5 законопроекту об'єктом приватизації є єдиний майновий комплекс ХДАВП.

До складу єдиного майнового комплексу, що підлягає приватизації, не включаються:

майно, що не підлягає приватизації згідно із Законом України «Про приватизацію державного і комунального майна» та іншими законами України;

земельні ділянки, якими на дату набуття чинності цим Законом володіє та користується ХДАВП на праві постійного користування;

заборгованість (борги), визначена розділом IV цього Закону.

Приватизація ХДАВП здійснюється виключно на електронних аукціонах, що проводяться у порядку, встановленому статтею 15 Закону України «Про приватизацію державного і комунального майна» (стаття 11 законопроекту).

Четвертий етап передбачає оформлення результатів приватизації та особливостей договору купівлі-продажу об'єкта приватизації.

До договору купівлі-продажу єдиного майнового комплексу ХДАВП обов'язково включаються передбачені умовами аукціону зобов'язання сторін, визначені у статті 11 законопроекту, щодо:

- обов'язку покупця протягом 5 років з дати завершення приватизації повністю погасити прострочену кредиторську заборгованість ХДАВП, що входить до об'єкта приватизації на дату проведення аукціону;

- обов'язку покупця протягом 12 місяців з дати завершення приватизації повністю погасити кредиторську заборгованість з оплати праці перед працівниками ХДАВП;

- модернізації виробництва ХДАВП, а також авіаційних технологій, матеріалів, виробничих процесів та обладнання, що впроваджуватимуться у виробництві нових або модернізації існуючих літальних апаратів та авіаційних агрегатів протягом 5 років з дати завершення приватизації;

- збереження протягом 5 років з дати завершення приватизації не менше ніж 75 % основних фондів, наявних і задіяних у виробництві ХДАВП станом на дату підписання акта приймання-передачі;

- збереження основних видів діяльності ХДАВП протягом 5 років;

- недопущення звільнення працівників ХДАВП з ініціативи нового власника чи уповноваженого ним органу впродовж 6 місяців з дати завершення приватизації (за винятком звільнення на підставі пунктів 3, 4, 7, 8 статті 40 та статті 41 Кодексу законів про працю України).

П'ятий етап передбачає особливості передачі в оренду майна та земельних ділянок, що не включаються до складу об'єкта приватизації.

Крім того, реалізація положень законопроекту після його прийняття потребує внесення змін до Кодексу України з процедур банкрутства, Земельного кодексу України, законів України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень», «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування», «Про управління об'єктами державної власності», «Про виконавче провадження», «Про оренду державного та комунального майна», «Про приватизацію державного і комунального майна», «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» та «Про захист економічної конкуренції».

3. Оцінка впливу на показники бюджетів

Реалізація положень законопроекту може призвести до втрат державного бюджету, зокрема у разі:

- списання передбаченої законопроектом заборгованості, зокрема за кредитами, залученими під державні гарантії (у сумі 2 138,69 млн грн), зі сплати податків і зборів;

- зменшення суми чистого прибутку (доходу), з якого розраховується та сплачується частина чистого прибутку до державного бюджету;

- введення мораторію на сплату податків і зборів (обов'язкових платежів);

- передачі покупцю в оренду земельних ділянок, якими на дату набрання чинності цим Законом володіє та користується ХДАВП, на праві постійного

користування без проведення земельних торгів з метою отримання найвищої плати за користування ними (суперечить статті 135 Земельного кодексу України);

застосування положень під час приватизації єдиного майнового комплексу ХДАВП, що регулюють приватизацію об'єктів малої приватизації, незалежно від класифікації об'єктів приватизації (статутний капітал ХДАВП становить 1 003 374 155 грн, підприємство має бути віднесено до об'єктів великої приватизації, а не малої приватизації).

Відсутність фінансово-економічних розрахунків до законопроекту не дає можливості Мінфіну оцінити загальну суму втрат державного бюджету.

4. Вартісна величина впливу на показники бюджетів

Відповідно до пояснювальної записки до законопроекту реалізація його положень не потребує додаткових витрат бюджетних коштів.

Водночас відсутність фінансово-економічних розрахунків до законопроекту не дає можливості Мінфіну визначитися щодо вартісної величини впливу на показники бюджетів.

Станом на 01.07.2021 сума простроченої заборгованості ХДАВП за кредитами, залученими під державні гарантії, перед державою з урахуванням пені становить 2 138,69 млн гривень.

Крім того, ХДАВП має заборгованість за безвідсотковою бюджетною позицією, наданою у 2009 році для будівництва трьох літаків АН-74, у сумі 155,7 млн гривень.

5. Пропозиції щодо можливостей фінансового забезпечення у відповідному бюджетному періоді законопроекту у разі його прийняття

Відповідно до Прикінцевих положень законопроекту цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.

Прийняття законопроекту може призвести до втрат державного бюджету у поточному бюджетному році, зокрема, щодо списання заборгованості за облігаціями під державні гарантії в сумі 2 138,69 млн гривень.

Водночас відсутність фінансово-економічних розрахунків не дає можливості визначитися стосовно можливості фінансової забезпеченості його реалізації.

6. Пропозиції щодо відповідності законам, що регулюють бюджетні відносини

До законопроекту не подано фінансово-економічних обґрунтувань.

Відповідно до частини першої статті 27 Бюджетного кодексу України (далі – БКУ) до законопроекту, прийняття якого призведе до зміни показників бюджету, суб'єкт права законодавчої ініціативи зобов'язаний додати фінансово-економічне обґрунтування (включаючи відповідні розрахунки). Якщо такі зміни показників бюджету передбачають зменшення надходжень бюджету та/або збільшення витрат бюджету, до законопроекту подаються пропозиції змін до

законодавчих актів України щодо скорочення витрат бюджету та/або джерел додаткових надходжень бюджету для досягнення збалансованості бюджету. Проте таких пропозицій не подано.

Крім того, законопроект передбачає набрання чинності з дня, наступного за днем його опублікування.

Проте відповідно до статті 27 БКУ закони України або їх окремі положення, які впливають на показники бюджету (зокрема збільшують витрати бюджету) і приймаються:

не пізніше 15 липня року, що передує плановому, вводяться в дію не раніше початку планового бюджетного періоду;

після 15 липня року, що передує плановому, вводяться в дію не раніше початку бюджетного періоду, що настає за плановим.

7. Пропозиції щодо розгляду законопроекту

Зауваження до законопроекту:

1. Щодо списання заборгованості ХДАВП відповідно до розділу IV «Вирішення питань заборгованості ХДАВП та дія мораторію» законопроекту

1.1. Щодо списання заборгованості за облігаціями під державні гарантії та безвідсотковою бюджетною позикою

Станом на 01.07.2021 сума простроченої заборгованості ХДАВП перед державою з урахуванням пені становить 2 138,69 млн гривень.

Частиною чотирнадцятою статті 17 БКУ забороняється списання заборгованості суб'єктів господарювання перед державою (Автономною Республікою Крим, обласною радою чи міською територіальною громадою) за кредитами (позиками), залученими державою (Автономною Республікою Крим, обласною радою чи міською територіальною громадою) або під державні (місцеві) гарантії, кредитами з бюджету, крім заборгованості суб'єктів господарювання, визнаних у встановленому порядку банкрутами, вимоги щодо погашення заборгованості яких не було задоволено у зв'язку з недостатністю їхніх активів і стосовно яких проведено державну реєстрацію припинення юридичної особи у зв'язку з визнанням її банкрутом, а також заборгованості, щодо стягнення якої судом прийнято рішення не на користь держави, яке набрало законної сили, та/або стягнення якої в судовому порядку є неможливим або недоцільним. Порядок списання такої заборгованості визначається Кабінетом Міністрів України.

Отже, положення статті 19 законопроекту суперечать чинному законодавству (реалізація вищезазначеного положення законопроекту може призвести до втрат державного бюджету в сумі 2 138,69 млн гривень).

Крім того, звертаємо увагу на наявність заборгованості ХДАВП за безвідсотковою бюджетною позикою, наданою у 2009 році для будівництва трьох літаків АН-74, яка становить 155,7 млн гривень.

1.2. Щодо чистого прибутку ХДАВП, з якого розраховуються та сплачуються дивіденди відповідно до Закону України «Про управління об'єктами

державної власності», який зменшується на суму прибутку, що виникне в результаті списання заборгованості ХДАВП

Положеннями статей 19 – 24 розділу IV законопроекту передбачається зменшення чистого прибутку ХДАВП, з якого розраховуються та сплачуються дивіденди відповідно до Закону України «Про управління об'єктами державної власності», на суму прибутку, що виникне в результаті списання вищевказаної заборгованості.

Передбачається також доповнити статтю 11 та одночасно статтю 11¹ Закону України «Про управління об'єктами державної власності» положеннями щодо зменшення чистого прибутку ХДАВП, з якого розраховуються та сплачуються дивіденди, та чистого прибутку, з якого розраховується та сплачується частина чистого прибутку (доходу), на суму прибутку, яка виникла в результаті виконання цього Закону та Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо оподаткування Харківського державного авіаційного виробничого підприємства» (пов'язаний законопроект від 19.07.2021 № 5800).

Слід зазначити, що відповідно до статті 11¹ Закону України «Про управління об'єктами державної власності» державні унітарні підприємства зобов'язані спрямувати до державного бюджету частину чистого прибутку (доходу). ХДАВП є державним підприємством, тому відповідно до статті 11¹ вказаного Закону сплачує до державного бюджету частину чистого прибутку (доходу), а не дивіденди.

У зв'язку з цим положення частини третьої статті 19, частини другої статті 20, частини сьомої статті 21, частини шостої статті 22, частини п'ятої статті 23, частини сьомої статті 24, абзаців другого та третього підпункту 6 пункту 3 розділу V «Прикінцеві та перехідні положення» законопроекту суперечать законодавству.

Згідно з пунктом 17 частини другої статті 29 БКУ частина чистого прибутку (доходу) державних унітарних підприємств та їх об'єднань, що вилучається до державного бюджету відповідно до закону, належить до доходів загального фонду Державного бюджету України.

Водночас реалізація вищевказаних положень законопроекту призведе до зменшення суми чистого прибутку (доходу), з якого розраховується та сплачується частина чистого прибутку до державного бюджету, та відповідно до втрат доходів загального фонду державного бюджету.

1.3. Щодо списання заборгованості зі сплати податків та зборів

Частина перша статті 20 розділу IV «Вирішення питань заборгованості ХДАВП та дія мораторію» законопроекту, яка передбачає норму щодо необхідності здійснення списання заборгованості зі сплати податків та зборів ХДАВП на підставі та у порядку, передбачених розділом XX «Перехідні положення» Податкового кодексу України (далі – ПКУ), потребує виключення як така, що не може бути нормою законопроекту, оскільки питання оподаткування, зокрема списання заборгованості зі сплати податків та зборів, можуть регулюватися виключно нормами ПКУ і не можуть встановлюватися або

змінюватися іншими законами України, крім законів, що містять виключно положення щодо внесення змін до ПКУ (підпункт 7.3 статті 7 ПКУ).

Водночас пропозиція щодо списання податкового боргу окремим суб'єктам господарювання, зокрема ХДАВП, не підтримується як така, що порушує один із принципів податкового законодавства, визначених статтею 4 ПКУ, а саме: принцип рівності усіх платників перед законом, недопущення будь-яких проявів податкової дискримінації (забезпечення однакового підходу до всіх платників податків незалежно, зокрема, від форми власності юридичної особи під час визначення обов'язків щодо сплати податків і зборів (обов'язкових платежів)).

Також указана пропозиція суперечить Меморандуму про економічну та фінансову політику з Міжнародним валютним фондом від 02.06.2020, відповідно до якого протягом дії програми, що міститься у зазначеному Меморандумі, Україна зобов'язалася не ухвалювати жодних змін до податкової системи, що можуть зашкодити фіскальній стійкості, та утримуватися від запровадження нових звільнень від сплати податків або податкових пільг (за винятком вже прийнятих звільнень, що застосовуються для видатків на охорону здоров'я, пов'язаних з COVID), включаючи вільні економічні зони, пільгові ставки та мита, а також подальшу цільову прив'язку використання надходжень (за винятком видатків фонду боротьби з COVID).

Крім того, положеннями пункту 100.2 статті 100 ПКУ передбачено права платників податків на отримання відстрочення (розстрочення) грошових зобов'язань (податкового боргу), а контролюючих органів – на прийняття рішення про розстрочення та відстрочення грошових зобов'язань або податкового боргу.

Розділом IV «Вирішення питань заборгованості ХДАВП та дія мораторію» передбачено, що суми заборгованості ХДАВП, списані відповідно до положень законопроекту та розділу XX «Перехідні положення» ПКУ, зменшують фінансовий результат ХДАВП до оподаткування для цілей розділу III ПКУ на:

- суми заборгованості за облігаціями, випущеними Харківським державним авіаційним орденів Жовтневої Революції і Трудового Червоного Прапора виробничим підприємством у 2009 році під державні гарантії, списані відповідно до пункту 4 статті 19 законопроекту;

- суми заборгованості зі сплати податків та зборів, передбаченої положенням статті 20 законопроекту та розділом XX «Перехідні положення» ПКУ, списані відповідно до пункту 3 статті 20 законопроекту та розділу XX «Перехідні положення» ПКУ, зміни до якого пропонується внести законопроектом «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо оподаткування Харківського державного авіаційного виробничого підприємства» (реєстр. № 5800);

- суми заборгованості перед фондами соціального страхування, передбаченої частиною першою статті 21 законопроекту, списані відповідно до пункту 5 статті 21 законопроекту;

- суми недоїмки з єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та інших сум, передбачених частиною першою статті 22 законопроекту, списані відповідно до пункту 7 статті 22 законопроекту;

- суми заборгованості за природний газ, електричну та теплову енергію, водопостачання та водовідведення, передбаченої частиною першою статті 23 законопроекту, списані відповідно до пункту 6 статті 23 законопроекту;

- суми заборгованості перед підприємствами, установами, організаціями державної форми власності, передбаченої частиною першою статті 24 законопроекту, списані відповідно до пункту 8 статті 24 законопроекту.

Слід зазначити, що запропоноване законопроектом зменшення фінансового результату до оподаткування призведе до необґрунтованих втрат бюджетних надходжень з податку на прибуток підприємств.

1.4. Щодо списання заборгованості перед фондами соціального страхування з єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування

Списання сум заборгованості перед Пенсійним фондом України не підтримується, оскільки це суперечить принципам загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, які, зокрема, передбачають рівноправність застрахованих осіб щодо отримання пенсійних виплат та виконання обов'язків стосовно сплати страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування.

Також реалізація зазначеної пропозиції призведе до масових порушень платіжної дисципліни та численних звернень інших платників щодо перегляду порядку такого списання і, як наслідок, до зменшення надходжень Пенсійного фонду України.

Водночас, зважаючи на наявність дефіциту бюджету Пенсійного фонду України, який покривається за рахунок коштів державного бюджету, недонадходження коштів Фонду стане додатковим навантаженням на Державний бюджет України.

Окрім того, надання можливості списання заборгованості окремій категорії підприємств не гарантує, що у майбутньому таке підприємство знову не буде її нарощувати.

Частиною шостою статті 21 законопроекту запропоновано на суми списаної заборгованості ХДАВП зі сплати платежів, що спрямовуються до бюджету Пенсійного фонду України, списати заборгованість Пенсійного фонду України за позиками, наданими за рахунок коштів єдиного казначейського рахунку, шляхом віднесення усіх сум на взаєморозрахунки з бюджетом з подальшим відновленням єдиного казначейського рахунку у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Зазначені положення не узгоджуються з нормами частини п'ятої статті 43 БКУ, якою встановлено вимогу щодо обов'язкового повернення Пенсійним фондом України залучених коштів єдиного казначейського рахунку.

1.5. Щодо списання заборгованості за природний газ, електричну та теплову енергію, водопостачання та водовідведення

Законопроектом пропонується списання заборгованості ХДАВП, яка обліковувалася станом на 31.12.2021:

- за послуги з постачання теплової енергії (централізованого опалення), транспортування теплової енергії;
- за природний газ, послуги з постачання природного газу, послуги з транспортування природного газу, послуги з розподілу природного газу;
- за електричну енергію, за послуги з постачання електричної енергії, постачання електричної енергії за регульованим тарифом та нерегульованим тарифом, послуги з передачі електричної енергії, послуги з розподілу електричної енергії;
- за надані послуги з постачання гарячої води, централізованого водопостачання, централізованого водовідведення.

Водночас розрахунків та обґрунтувань такої заборгованості суб'єкт законодавчої ініціативи не надав. Крім того, у законопроекті пропонується списати заборгованість, яка обліковується станом на 31.12.2021, тобто не забезпечувати розрахунки за енергоносії майже півроку та накопичувати заборгованість за період, який ще не настав.

Отже, запропоновані норми статті 23 законопроекту не підтримуються, оскільки списання заборгованості ХДАВП перед суб'єктами ринку природного газу, суб'єктами ринку електроенергії та постачальниками гарячої води, централізованого водопостачання, централізованого водовідведення призведе до погіршення фінансових результатів указаних суб'єктів і, як наслідок, може призвести до звернень за відшкодуванням втрат та збитків за рахунок державного бюджету. Законом України «Про Державний бюджет України на 2021 рік» окремої бюджетної програми для компенсації втрат та збитків зазначеним суб'єктам від списання не передбачено.

Крім того, відповідне списання не узгоджується з терміном набрання чинності законопроектом (законопроектом передбачено набрання чинності з дня, наступного за днем його опублікування).

2. Щодо парламентського контролю за приватизацією ХДАВП

Положення статті 6 розділу I «Загальні положення» законопроекту щодо надання права комітету Верховної Ради України, до предмета відання якого віднесено питання оборонно-промислового комплексу, залучати до своєї роботи контрольно-ревізійні органи потребують доопрацювання, оскільки чинним законодавством не визначено таких органів.

Водночас відповідно до Закону України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні» здійснення державного фінансового контролю забезпечує центральний орган виконавчої влади, уповноважений Кабінетом Міністрів України на реалізацію державної політики у сфері державного фінансового контролю.

3. Щодо законодавчих та інших нормативно-правових актів, прийнятих до набрання чинності законопроектом відповідно до пункту 2 розділу V «Прикінцеві та перехідні положення» законопроекту

Пунктом 2 розділу V «Прикінцеві та перехідні положення» законопроекту передбачається, що законодавчі та інші нормативно-правові акти, прийняті до

набрання чинності цим Законом, застосовуються в частині, що не суперечить цьому Закону.

Водночас відносини, що виникають у процесі складання, розгляду, затвердження, виконання бюджетів, звітування про їх виконання та контролю за дотриманням бюджетного законодавства, регулюються БКУ.

Проте частиною другою статті 4 БКУ визначено таке: якщо іншим нормативно-правовим актом бюджетні відносини визначаються інакше, ніж у БКУ, застосовуються відповідні норми БКУ.

4. Щодо введення мораторію на сплату податків і зборів (обов'язкових платежів)

У статті 27 розділу IV «Вирішення питань заборгованості ХДАВП та дія мораторію» законопроекту визначається поняття мораторію, зокрема, стосовно введення мораторію щодо сплати податків і зборів (обов'язкових платежів) ХДАВП на період з дати прийняття рішення органом приватизації про приватизацію ХДАВП і до моменту завершення приватизації.

Відповідно до частини першої статті 67 Конституції України кожен зобов'язаний сплачувати податки і збори в порядку і розмірах, встановлених законом.

Податкове законодавство ґрунтується на принципах, викладених у статті 4 ПКУ, зокрема щодо загальності оподаткування, яким передбачено, що кожна особа зобов'язана сплачувати податки та збори, встановлені цим ПКУ.

Тому пропозиція стосовно введення мораторію щодо сплати податків і зборів (обов'язкових платежів) ХДАВП не підтримується та потребує виключення зі статті 27 законопроекту.

5. Щодо внесення змін до Закону України від 08.07.2010 № 2464 «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» (далі – Закон № 2464)

У розділі V «Прикінцеві та перехідні положення» законопроекту, зокрема, пропонується Закон № 2464 доповнити новими пунктами:

9¹⁹ – виплата заборгованості із заробітної плати без сплати єдиного внеску.

Пропозиція щодо незастосування до положення частини 2 статті 24 Закону № 2464 під час виплати покупцем єдиного майнового комплексу ХДАВП його працівникам заробітної плати, яка була нарахована до дати набуття чинності Законом України «Про особливості приватизації єдиного майнового комплексу Харківського державного авіаційного виробничого підприємства» без одночасного подання документів на сплату (перерахування) єдиного соціального внеску, потребує редакційного уточнення.

Так, з метою уникнення неоднозначного тлумачення норми необхідно зазначити, що положення запропонованого пункту застосовуються виключно до сум заробітної плати, нарахованої ХДАВП до його придбання новим власником;

9²⁰ – списання заборгованості з єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

Статтею 6 Закону № 2464 визначено права та обов'язки платника єдиного внеску.

Єдиний внесок підлягає сплаті незалежно від фінансового стану платника (частина 12 статті 9 Закону № 2464).

За рахунок сум, що надходять від платника єдиного внеску або від державної виконавчої служби, погашаються суми недоїмки, штрафних санкцій та пені у порядку календарної черговості їх виникнення. У разі якщо платник має несплачену суму недоїмки, штрафів та пені, сплачені ним суми єдиного внеску зараховуються в рахунок сплати недоїмки, штрафів та пені у порядку календарної черговості їх виникнення (частина шоста статті 25 Закону № 2464).

Цей механізм зарахування забезпечує рівність платників у питаннях додержання платіжної дисципліни та відповідальності у разі її порушення і рівність застрахованих осіб у частині зарахування періодів роботи до страхового стажу, якщо страхувальник має борги зі сплати єдиного внеску.

Відповідно до частини першої статті 9 Основ законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування страховий стаж – це період (строк), протягом якого особа підлягає загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню та сплачуються внески (нею, роботодавцем) на страхування, якщо інше не передбачено законодавством.

Отже, до страхового стажу включаються періоди роботи у міру сплати боргів у чіткому календарному порядку. Іншого порядку зарахування платежів законодавством не передбачено.

Слід зауважити, що реалізація пропозиції щодо списання заборгованості з єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування для певної категорії платників призведе до масових порушень платіжної дисципліни та до численних звернень інших платників щодо перегляду порядку такого списання і, як наслідок, до зменшення надходжень Пенсійного фонду України.

Отже, реалізація пропозиції щодо списання заборгованості з єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування призведе до збільшення дефіциту Пенсійного фонду України та фондів соціального страхування, що так само обмежить конституційні права застрахованих осіб на своєчасне отримання страхових виплат і позначиться на рівні їх соціального забезпечення у разі настання страхового випадку та потребуватиме значних джерел покриття витрат Державного бюджету України.

6. Щодо внесення змін до Земельного кодексу України

У розділі V «Прикінцеві та перехідні положення» законопроекту, зокрема, передбачається внести доповнення до статті 134 Земельного кодексу України та встановити, що не підлягатимуть продажу, передачі в користування на конкурентних засадах (земельних торгах) земельні ділянки державної чи комунальної власності або права на них у разі надання в оренду земельних ділянок, визначених Законом України «Про особливості приватизації єдиного майнового комплексу Харківського державного авіаційного виробничого підприємства», покупцю об'єкта приватизації – єдиного майнового комплексу ХДАВП.

Частиною другою статті 15 розділу III «Передача майна та земельних ділянок в оренду» законопроекту передбачено, що земельні ділянки, якими на дату набрання чинності цим Законом володіє та користується ХДАВП на праві

постійного користування, не включаються до єдиного майнового комплексу ХДАВП як об'єкта приватизації та підлягають передачі покупцю такого об'єкта приватизації в оренду.

Необхідно зазначити, що відповідно до статті 135 Земельного кодексу України продаж земельних ділянок державної та комунальної власності та права на них (оренди, суперфіцію, емфітевізису) здійснюється виключно на земельних торгах з метою отримання найвищої ціни за земельну ділянку, що продається, або найвищої плати за користування нею. Кошти від продажу таких земельних ділянок зараховуються до державного або місцевих бюджетів (стаття 128 Земельного кодексу України).

Отже, передбачені законопроектом зміни можуть призвести до зменшення надходжень до відповідних бюджетів від продажу земельних ділянок або прав на них.

7. Щодо приватизації ХДАВП як об'єкта малої приватизації

Частиною першою статті 9 законопроекту пропонується встановити, що до приватизації єдиного майнового комплексу ХДАВП застосовуються положення, що регулюють приватизацію об'єктів малої приватизації, незалежно від класифікації об'єктів приватизації, визначеної статтею 5 Закону України «Про приватизацію державного і комунального майна».

Відповідно до зазначеної статті цього Закону, урахуваючи, що статутний капітал ХДАВП становить 1 003 374 155 грн, підприємство має бути віднесено до об'єктів великої приватизації, а не малої приватизації.

Зазначаємо також, що згідно зі статтею 22 цього Закону стартова ціна об'єкта великої приватизації визначається радником з урахуванням його ринкової вартості, а стартова ціна об'єкта малої приватизації визначається аукціонною комісією на рівні балансової вартості об'єкта (активів об'єкта) малої приватизації.

Ураховуючи вищевикладене, вважаємо, що пропозиція продажу єдиного майнового комплексу ХДАВП як об'єкта малої приватизації може призвести до недонадходження коштів від приватизації підприємства до державного бюджету.

8. Щодо передачі майна та земельних ділянок в оренду

Статтями 15 та 17 законопроекту пропонується під час приватизації єдиного майнового комплексу ХДАВП майно, що не підлягає приватизації, у тому числі аеродроми та аеродромні об'єкти (злітно-посадкові смуги, руліжні доріжки, перони, системи посадки, наземні засоби зв'язку, навігації, спостереження, інші елементи аеродромів, що забезпечують безпеку польотів), передати покупцеві в оренду. Водночас законопроектом запропоновано встановити розмір орендної плати на рівні 1 гривні.

Слід зазначити, що відповідно до пункту 2 статті 3 Закону України «Про оренду державного та комунального майна» не можуть бути об'єктами оренди, зокрема, аеродроми та аеродромні об'єкти (злітно-посадкові смуги, руліжні доріжки, перони, системи посадки, наземні засоби зв'язку, навігації, спостереження, інші елементи аеродромів, що забезпечують безпеку польотів).

Отже, запропонована норма законопроекту суперечить базовому Закону України «Про оренду державного та комунального майна».

Стосовно передачі в оренду іншого майна зазначаємо, що відповідно до підпункту 34 пункту 1 статті 29 БКУ надходження від орендної плати за користування цілісним майновим комплексом та іншим державним майном зараховують до загального фонду державного бюджету.

Тому передача в оренду іншого майна, що не підлягає приватизації, покупцю єдиного майнового комплексу ХДАВП призведе до недонадходження коштів до державного бюджету та потребуватиме визначення додаткових джерел надходжень державного бюджету для досягнення його збалансованості відповідно до вимог статей 7 та 27 БКУ.

Також слід зазначити, що 13.07.2021 за № 1630-IX Верховна Рада України ухвалила у другому читанні і в цілому проект Закону України «Про особливості реформування підприємств оборонно-промислового комплексу державної форми власності» (реєстр. № 3822 від 09.07.2020), яким передбачено, зокрема, перетворити/реорганізувати Державний концерн «Укроборонпром» в акціонерне товариство, державні унітарні підприємства, у тому числі казенні підприємства, що входять до складу Концерну, – у господарські товариства.

Водночас метою зазначеного Закону є запровадження моделі корпоративного управління об'єктами державної власності в оборонно-промисловому комплексі України відповідно до рекомендацій з корпоративного управління суб'єктами господарювання Організації економічного співробітництва та розвитку, формування передумов для підвищення конкурентоспроможності підприємств оборонно-промислового комплексу державної форми власності, створення умов для залучення інвестицій в оборонно-промисловий комплекс.

З огляду на викладене, законопроект з урахуванням висловлених зауважень не підтримується.

**Заступник Міністра
фінансів України**

Олександр КАВА